

KARTERINGSNIEUWS 10: CONVERSIE VAN HET WAARNEMINGENBESTAND

Inge Somhorst, m.m.v. overige leden van de karteringscommissie

kartering@mycologen.nl

Somhorst, I. 2022. Fungus mapping Newsletter 10: Conversion to NDFF. *Coolia* 65(1): 27–31.

This newsletter informs about the last stage of integration of the fungal mapping project into the national database NDFF (National Database Flora & Fauna).

In de vorige karteringsnieuwsbrief (KN 9, *Coolia* 64/3) hebben we geschreven over het voornemen om ons NMV-waarnemingenbestand niet meer apart te laten bestaan maar op te laten gaan in NDFF/Verspreidingsatlas. Afgelopen herfst is deze conversie afgerond. Deze ‘Karteringsnieuws’ gaat over het waarom van de conversie en de consequenties voor de waarnemers. Voor de volledigheid: de NMV blijft wel het soortenbestand van de Nederlandse paddenstoelen beheren.

Waarom

Er zijn meerdere redenen om ons ‘eigen’ waarnemingenbestand los te laten. De NMV-waarnemingen alleen zijn niet meer representatief voor het voorkomen en de verspreiding van paddenstoelen in Nederland (Figuur 1). Steeds meer worden waarnemingen ook ingevoerd via andere kanalen, met name Waarneming.nl. Voor praktische doeleinden, en met een verplichting vanuit de overeenkomst van NMV met NDFF (Nationale database Flora & Fauna), worden al langere tijd alle gevalideerde waarnemingen in de NDFF/Verspreidingsatlas gebruikt, zonder onderscheid naar invoerkanaal.

Het bijhouden van het waarnemingenbestand en wat daarbij komt kijken is veel werk en bovendien specialistisch. Deze gigantische klus is de afgelopen 25 jaar door Bernhard de Vries, Ad van den Berg en Martin Gotink met veel zorg uitgevoerd, geheel vrijwillig en onbezoldigd. Heel veel dank daarvoor!

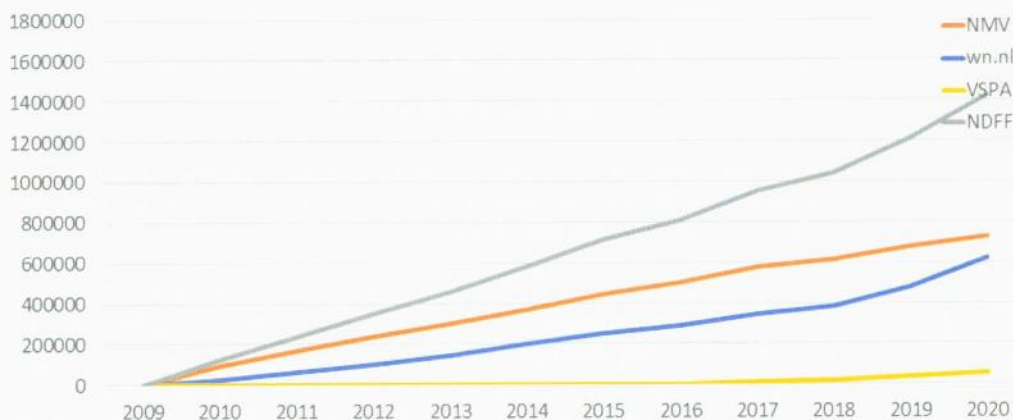
De keuze voor NDFF/Verspreidingsatlas is een logische omdat de NMV al aangesloten is bij de NDFF en de waarnemingen in hun database opgenomen worden. Verspreidingsatlas heeft de expertise in huis en beheert het waarnemingenbestand van ca. 20 soortgroepen.

PaKa

Een van de gevolgen van het loslaten van het bestand is dat we op redelijke termijn afscheid gaan nemen van ons invoerprogramma PaKa. Dat zal voor sommigen even slikken zijn maar er zijn prima alternatieven. Als we PaKa zouden aanhouden zou dat alsnog een flinke belasting zijn: aanpassingen doorvoeren (aanvullingen nieuwe soorten, naamsveranderingen, nieuwe waarnemers etc.) en bestanden uploaden naar NDFF. Het eerste wat je ervan gaat merken is dat in nieuwe versies van PaKa het niet meer mogelijk is een stadium op te geven. De stadia hebben geen apart nummer meer, maar het stadium is een eigenschap bij het betreffende taxon. Deze aanpassing wordt niet meer doorgevoerd in PaKa. De eerder aangekondigde aanpassingen met betrekking tot FAN 7 (boleten en melkzwammen) zijn inmiddels doorgevoerd. De nieuwe soorten van 2021 en 2022 worden nog wel toegevoegd aan

Gevalideerde waarnemingen – cumulatief

(2009 = 0)

Figuur 1: Cumulatief aantal gevalideerde waarnemingen in de NDFV en gesplitst naar invoerportaal t/m 2020. Het aantal ingevoerde maar (nog) niet gevalideerde waarnemingen ligt met name bij Waarneming.nl veel hoger.

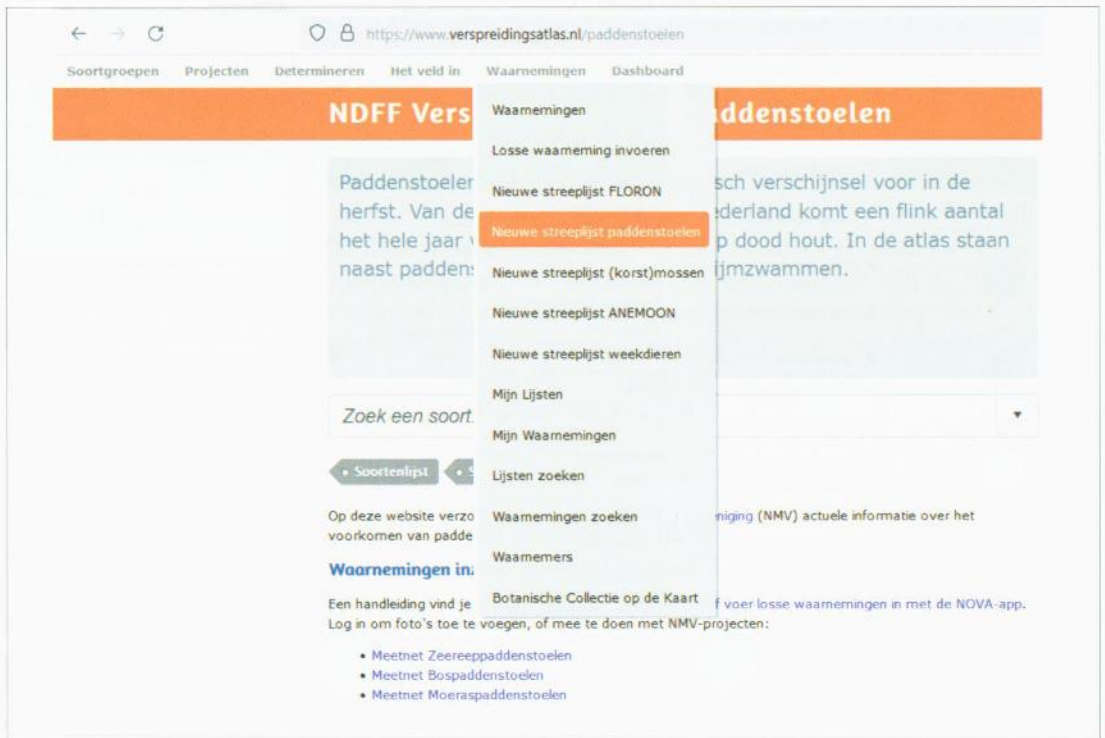
de soortenlijst in PaKa. Paka's van 2021 en 2022 worden nog wel verwerkt, maar kunnen met vertraging in Verspreidingsatlas (VA) verschijnen. Het uitvoerprogramma wordt niet meer bijgewerkt met nieuwe namen en nieuwe soorten. Het is goed je op de nieuwe invoermogelijkheden te oriënteren.

Invoer

De vervanger van PaKa is de invoer via Verspreidingsatlas (VA). Omdat Verspreidingsatlas onderdeel is van de NDFV is daarmee de lijn van waarneming naar NDFV een stapje korter geworden.

VA-invoer is een online invoerportaal. In het veld noteer je de paddenstoelen als vanouds. Het is nodig om je aan te melden bij VA, www.verspreidingsatlas.nl. Klik op 'Doe Mee' onderaan de pagina en kies voor 'waarnemingen invoeren' en je komt in een scherm waar je je kunt aanmelden als nieuwe gebruiker. NEM-waarnemers voeren hun waarnemingen al in via dit portaal.

Net als in PaKa kun je lijsten invoeren van een bepaalde locatie. Kies tabblad *Waarnemingen* en dan *Nieuwe streeplijst paddenstoelen* (Figuur 2). De locatie is op een kaart aan te wijzen, en daarbij kun je de precisie aangeven. Overige excursiegangers (mits aangemeld bij VA) kun je opgeven zodat ook zij de beschikking krijgen over de betreffende lijst(en). Milieucodes, gebruikte validatiemethode en opmerkingen blijven zoals je gewend was en kunnen per waarneming worden ingevoerd. Je kunt ook een stadium aangeven. Als de lijst is opgeslagen kun je de waarneming nog aanpassen en bijvoorbeeld een foto toevoegen en een determinator vermelden. Behalve lijstinvoer is ook het invoeren van losse waarnemingen een optie.

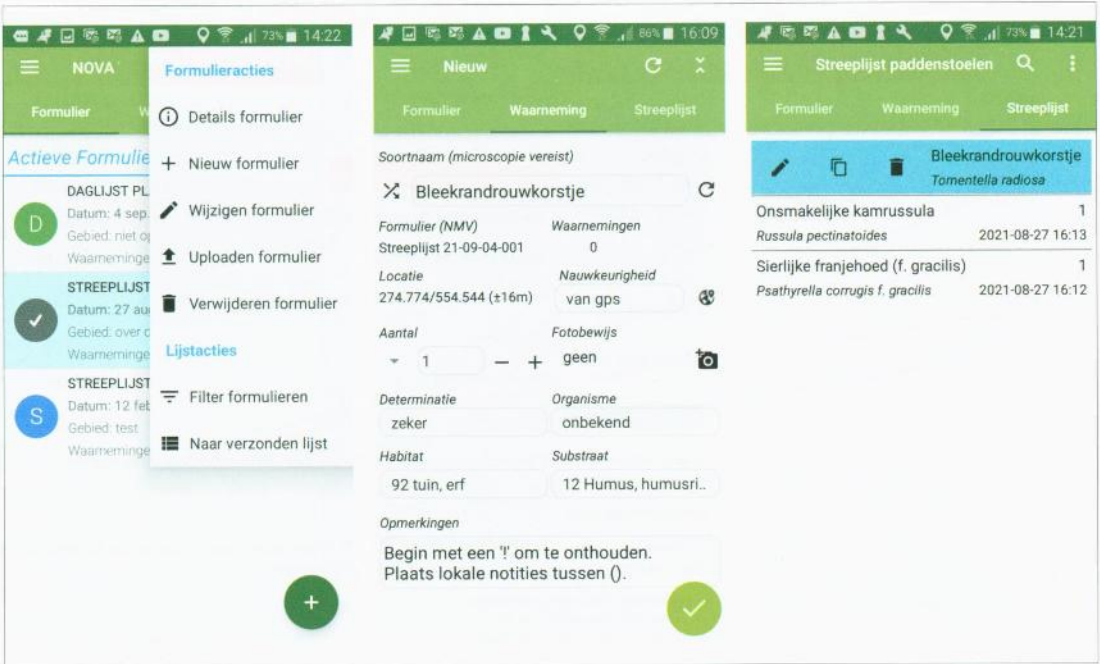

Figuur 2. Openingsscherm van *Verspreidingsatlas paddenstoelen* met tabblad *Waarnemingen*.

Het is ook mogelijk om al in het veld je waarnemingen in te voeren, vooral handig als je alleen of in beperkt gezelschap karteert. Dit kan met de android-app NOVA (NatuurObservaties voor de VerspreidingsAtlas), die gekoppeld is aan VA. Deze app bestaat niet voor Apple-gebruikers. Zie de nadere voorwaarden en snelstartgids op https://www.floron.nl/portals/1/Downloads/Projecten/nova-app/Snelstartgids_NOVA_3.pdf?ver=2018-12-03-130224-023

Voor NOVA gebruik je dezelfde inlogcodes als voor VA. In het veld heb je geen (mobiel) internet nodig. De app heeft 3 tabbladen (zie Figuur 3): *Formulier* waarin je de excursiegegevens aangeeft; de locatie wordt automatisch door de GPS van je mobiele telefoon geregistreerd; *Waarneming* waarin je de waarnemingen en aanvullende info van een bepaald formulier invoert, en een foto kunt toevoegen, en *Streeplijst* waarin je een waarneming kunt aanpassen en kunt terugkijken wat je al ingevoerd hebt. Tenslotte kun je terug in *Formulier* de lijsten uploaden naar VA (hierbij heb je internet (wifi) nodig). In VA vind je de lijsten terug bij het tabblad *Waarnemingen/Mijn lijsten*.

Natuurlijk neem je wel eens een paddenstoel mee die je thuis nog nader wilt bekijken. Dan kun je in het veld in het scherm *Waarneming* het vakje *Determinatie onzeker* kiezen, en in het opmerkingenveld 'doosje x, vakje y'. Thuis kun je dan in de NOVA-app selecteren op *onzekere determinaties* en de waarneming aanpassen, dan wel na het uploaden in VA. Alleen in VA *Waarnemingen/Mijn lijsten* kun je aangeven of je de collectie hebt gemicroscopiseerd (M) of bewaard (C).

Figuur 3. Screenshots uit NOVA, v.l.n.r. tabblad Formulier, Waarneming, Streeplijst.

Vanuit VA/Mijn lijsten kunnen excursielijsten als excelbestand gedownload worden. Aan de toevoeging bij de soorten van kenmerken als FG, groep, Rode Lijst, VA-link etc. wordt nog gewerkt. De milieucodes zijn verkort weergegeven op VA en NOVA, de gehele lijst is terug te vinden op de karteringswebsite: <https://www.mycologen.nl/onderzoek/kartering/milieucodes/> In Verspreidingsatlas kun je je eigen waarnemingen altijd aanpassen, en fouten herstellen. Je kunt er ook alle waarnemingen vinden die je in het verleden (met Spot of PaKa) hebt ingevoerd.

Validatie

De route van PaKa's loopt via de districtscöördinatoren (DC's). Zij nemen de lijsten door en beoordelen of de waarnemingen plausibel zijn en of je voldaan hebt aan de validatiecriteria. Waar nodig zullen ze terugkoppelen met de waarnemer. Pas daarna worden de lijsten opgenomen in de NDFF.

Bij het rechtstreeks invoeren in VA vervalt deze stap, maar worden de waarnemingen in VA gevalideerd. Dit gebeurt door een team van validatoren, waar ook de DC's deel van uitmaken. En net zoals met PaKa kan de validator je benaderen over een waarneming. DC's valideren specifiek de waarnemingen van waarnemers die ze kennen binnen hun district. We vragen nieuwe karteerders dan ook zich aan te melden bij de kartering, hoewel een waarnemersnummer niet meer door ons verstrekt zal worden. Het blijft belangrijk dat DC's (of eigenlijk validatoren in het algemeen) en waarnemers elkaar kennen.

Sommige waarnemingen, uit bepaalde (lastige) soortgroepen, kunnen beter door specialisten gevalideerd worden. Met de mogelijkheid foto's toe te voegen kunnen waarnemingen vaak betrouwbaarder gevalideerd worden.

Waarneming.nl

Hoewel we ons er van bewust zijn dat diverse NMV-leden hun waarnemingen invoeren bij Waarneming.nl is dit niet de vervanger voor PaKa. Waarneming.nl heeft andere doelstellingen dan onze kartering, waardoor de ingevoerde waarnemingen niet per se geschikt zijn voor karteringsdoeleinden, de milieucodes zijn alleen bij substraat gelijk aan die van de NMV en habitatcodes ontbreken. Er zijn wel stappen gezet om de paddenstoeleninvoer bij W.nl en VA meer op elkaar af te stemmen. De validatiecriteria zijn dezelfde en we werken toe naar één validatorenteam voor alle portalen. Soorten die (nog) niet zijn aangemeld bij de NMV komen bij Waarneming.nl in de wachtkamer. Uiteindelijk worden alle gevalideerde waarnemingen opgenomen in de NDFF.

Ten slotte

We vragen je als waarnemer om vanaf nu zoveel mogelijk je waarnemingen in te voeren via Verspreidingsatlas/NOVA. Zoals hierboven beschreven heeft deze manier van invoer een flink aantal voordelen: foto's toevoegen, lijsten delen, fouten herstellen, zicht op al je waarnemingen, en in veel gevallen zijn je waarnemingen sneller terug te zien op het kaartje in VA. Wel is het nodig de beschikking over internet te hebben. Het nog niet mogelijk om Excel-lijsten, zoals jaarlijsten, te kopiëren, zoals nu in PaKa wel kan. Er wordt gewerkt aan een oplossing.

Op de Nieuwjaarsdag geeft de karteringscommissie een presentatie over de conversie en in de pauze een demo over de invoermogelijkheden. Op de Educatie-pagina van de NMV komt een zoomlezing beschikbaar.

Figuur 4. Cortinarius praestans, een grote, nog nooit in ons land gevonden gordijnzwam uit loofbossen op kalkbodem. (Foto: Nico Dam).